

Wędrowiec Świętokrzyski

Miesięcznik Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach • nr 57 • maj 2011 • czasopismo bezpłatne

Temat miesiąca

Filmowe Świętokrzyskie

Unijne święto

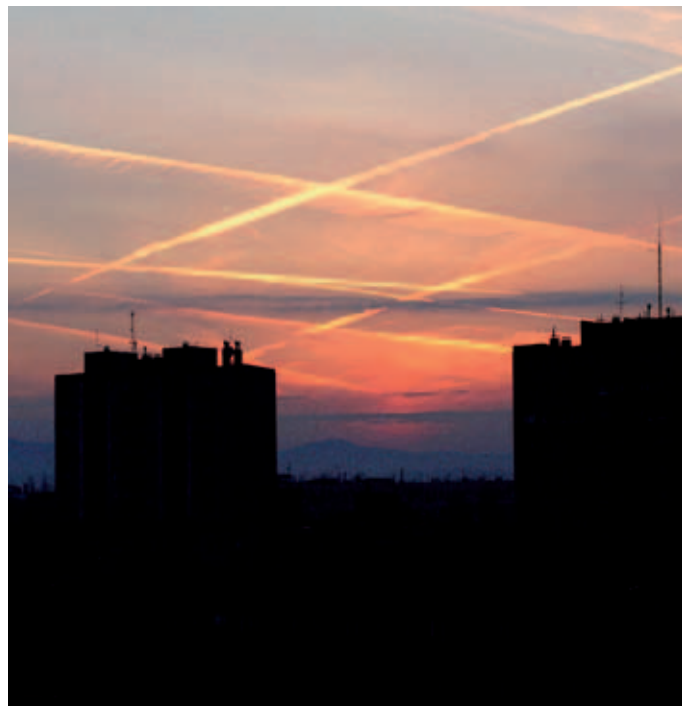
Dzień Europy

Świętokrzyskie Dni Profilaktyki

„Dziecko w rodzinie - nadzieje i zagrożenia”

W numerze

Kwietniowy przegląd wydarzeń	3
Temat miesiąca	4
Święto Konstytucji	6
Wieści z urzędu	7
Europejskie uroczystości	8
Chronią przed cyberprzemocą	8
Świętokrzyskie Dni Profilaktyki	9
Finał konkursu plastycznego	9
Ludzie naszego regionu	10
Poznaj świętokrzyskie zakątki	10
Warto przeczytać	11
Warto posłuchać	11
Co? Gdzie? Kiedy?	12
Przepisy kulinarne	12

Fotofelieton

Drapacze chmur

Konkurs dla czytelników

Rozwiązanie konkursu z poprzedniego numeru:

Miedziane szelągi Jana Kazimierza zwano boratynkami.

Ich popularna nazwa pochodzi od zarządcy mennicy królewskiej Tytusa Liwiusza Boratiniego. Po kryzysie monetarnym i gospodarczym kraju zaproponował on wybite drobnej monety miedzianej. Długi państwowe były niebagatelne, wojsko bez żołdu, toteż Sejm w 1658 r. przyjął projekt Boratiniego jako cudowne remedium na napełnienie pustego skarbcza. Zezwolono na wybite szelągów dla Polski i Litwy na łączną sumę dwóch milionów złotych. Koronne miały na rewersie Orła (na fot.), a litewskie Pogoń, awers zaś to wizerunek profilu królewskiej głowy w laurowym wieńcu. Z uwagi, że ówczesny złoty liczył 30 groszy, a kurs szelągów wynosił trzy sztuki za jeden grosz, sejmowe zezwolenie opiewało najpierw na 180 milionów miedziaków (Boratini zresztą „nieco” je przekroczył).

Z jednego funta miedzi (405 gramów) bito 300 szelągów równych 100 groszom (moneta miała średnicę ok. 15-16 mm). I tu niesamowite perspektywy łatwego zarobku otworzyły się przed fałszerzami, którzy z funta miedzi zaczęli wybijać aż 450 szelągów o wartości 150 groszy. Falsyfikaty te zwano „klepaczami”. Był to proceder opłacalny, aczkolwiek ryzykowny: przewidziana prawem kara dla fałszerzy opiewała na obcięcie wpierw prawej ręki, a potem innej ważnej części ciała, od szyi w górę. Fachowcy obliczają, że co 20 szeląg znajdujący się w obiegu był fałszywy.

Choć boratynki pomogły wydobyc się skarbowi państwa z długów, przyczyniły się do pogłębienia chaosu monetarnego w kraju. W roku 1666, szczytowym okresie - jak to nazwano - „szelągowego potopu”, miedziaki dla wygody pakowano w woreczki po 900 sztuk (czyli po 10 złotych). Taka „dycha”

ważyła 1,17 kg (ponoć bardziej krzepcy kupcy nosili woreczki stuzłotowe, 9 tysięcy szelągów!). Sumując zalecenia komisji menniczej i umowy zawarte na bicie boratynek, przyjmuje się, że w obiegu znalazło się ich aż 900 milionów sztuk, nie licząc tych fałszywych.

Szelągi Jana Kazimierza to dość często spotykane znalezisko na terenie naszego kraju. M.in. taki miedziany skarb, niecałą „stuzłotówkę” (liczył nieco ponad 7 tysięcy boratynek) znaleziono ponad trzydzieści lat temu w Małogoszczu.

Nagrodę w naszym konkursie otrzymuje **Marian Bednarski**. Gratulujemy! (prosimy o kontakt z redakcją).

Nasze kolejne pytanie:

Siódmego maja świętowano w Połańcu 217. rocznicę ważnego wydarzenia. Jakiego?

Na odpowiedzi czekamy do 31 maja 2011 r pod numerem telefonu 342 12 44 lub pod adresem poczty elektronicznej agata.wojda@kielce.uw.gov.pl (prosimy o podanie imienia i nazwiska oraz telefonu kontaktowego).

Wśród czytelników, którzy udzielą prawidłowych odpowiedzi, rozlosujemy nagrody.

Wydawca:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.kielce.uw.gov.pl
tel. 041 344 29 56, fax 041 344 48 32
e-mail: wojewoda@kielce.uw.gov.pl

Miesięcznik redaguje Biuro Prasowe Wojewody
tel. 041 342 12 44

(Agata Wojda – rzecznik prasowy wojewody)
e-mail: agata.wojda@kielce.uw.gov.pl

Skład i łamanie: Color Press Wydawnictwo
www.colorpress.com.pl

Kwietniowy przegląd wydarzeń

...
Koncert poświęcony ofiarom katastrofy pod Smoleńskiem „Pamiętamy” odbył się w Pałacu Biskupów Krakowskich w Kielcach. W programie znalazły się recytacje wierszy oraz aranżacje utworów Czesława Niemienna, Marka Grechuty i Bułata

Okudźawy w wykonaniu m.in. Małgorzaty Biesagi, Marty Huk, Małgorzaty Nakoniecznej i Małgorzaty Oracz. Organizatorami koncertu byli wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba oraz poseł na Sejm RP Marzena Okła-Drewnowicz. Po zakończeniu koncertu wojewoda wraz z wicewojewodą Beatą Oczkowicz i zaproszonymi gośćmi przeszli przed Bazylikę Katedralną, gdzie oddali hołd ofiarom tragedii.

...
Konferencja konsultacyjna dotycząca projektu ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, przygotowana przez Olgierda Dziekońskiego, Sekretarza Stanu w Kancelarii Prezydenta RP,

odbyła się w Wojewódzkim Domu Kultury. W spotkaniu uczestniczyła wojewoda. Projekt ustawy o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw opracowany został z uwzględnieniem dotychczasowych konsultacji społecznych, w ramach Forum Debaty Publicznej w zespole doradców Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Przygotowywana ustawa reguluje m.in. sposoby wpływu mieszkańców na funkcjonowanie organów samorządu, wprowadzając wysłuchanie obywatelskie, interpelację obywatelską oraz obywatelską inicjatywę uchwałodawczą. Umożliwia także tworzenie przez gminy funduszu inicjatyw lokalnych. Stwarza możliwość powołania unii organów miast na prawach powiatu i sąsiadujących powiatów ziemskich. Wprowadza też mechanizmy współpracy samorządów w zakresie zagospodarowania przestrzennego i polityki regionalnej. Konsultacje społeczne, oprócz Kielc, zorganizowane zostały również w Białymstoku, Bydgoszczy, Szczecinie i Opolu. Uczestniczyli w nich przedstawiciele władz samorządowych i organizacji obywatelskich, funkcjonujący w sferze oddziaływania tych ośrodków miejskich.

...
Hołd ofiarom zbrodni katyńskiej złożyła wicewojewoda Beata Oczkowicz. Uroczystości odbyły się przy Pomniku Ofiar Katynia na kieleckim Cmentarzu Partyzanckim. Cześć pamięci ofiarom zbrodni sprzed 71 lat wicewojewoda oddała z okazji Światowego Dnia Pamięci Ofiar Katynia. Uroczystości obchodzone są 13 kwietnia, w rocznicę opublikowania przez

Niemców w 1943 r. informacji o odkryciu w Rosji masowych grobów oficerów Wojska Polskiego.

...
Posiedzeniu Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego przewodniczyła wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba. Tematem spotkania, które odbyło się w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim, była ocena stopnia wykorzystania środków unijnych przeznaczonych na realizację projektów w ramach programów operacyjnych realizowanych w latach 2007-2013. Zagadnienie omawiano w kontekście postępu realizacji, osiągniętych efektów w wyniku wdrożenia projektów, które już zostały zakończone oraz wskazania problemów mających wpływ na terminowość zaplanowanych działań. W spotkaniu udział wzięli specjaliści z Departamentu Polityki Regionalnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego oraz Biura Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Świętokrzyskim Biurze Rozwoju Regionalnego.

...
Nowy odcinek drogi ekspresowej S7 między Skarżyskiem-Kamienną a Występą otworzyła wicewojewoda Beata Oczkowicz. Blisko 17 kilometrów nowej drogi połączyły węzeł Kielce-Północ z węzłem drogowo-kolejowym Skarżysko, omijając jednocześnie obwodnicami Suchedniów, Ostojów, Łączną oraz Występę. W ramach inwestycji powstało 29 obiektów inżynierskich, w tym między innymi 4 estakady, 8 wiaduktów, 2 mosty, 2 kładki dla pieszych i 2 przejścia dla zwierząt. Realizacja największej do tej pory świętokrzyskiej inwestycji drogowej trwała 2 lata, a całkowita wartość projektu to 780 milionów złotych.

...
Wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba wręczyła nagrody zwycięzcom konkursu elegancji VI Świętokrzyskiego Rajdu Pojazdów Zabytkowych „Przedwiosnie”. W dwudniowym rajdzie, który odbył się pod patronatem wojewody, wzięło udział prawie dwadzieścia samochodów.

...
Puchar wojewody otrzymała załoga Citroena 11B z 1952 roku. Wśród zabytkowych pojazdów, które można było podziwiać na kieleckiej ulicy Sienkiewicza, szczególne zainteresowanie wzbudzały m.in. oryginalna „petka”, czyli AWZ P-70 z 1958 r., „Warszawa” z 1958 r., „Porsche” 911 turbo z 1976 r. oraz „Czajka” z 1968 r. - limuzyna dygnitarzy czasów PRL-u, służbowy wóz ówczesnego premiera J. Cyrankiewicza. Uczestnicy Świętokrzyskiego Rajdu Pojazdów Zabytkowych gościli m.in. na Świętym Krzyżu, w Bielinach, Zagnańsku, Miedzianej Górze i Kielcach. Rajd był jedną z imprez towarzyszących obchodom 220. rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

3

Temat miesiąca

Filmowe Świętokrzyskie

Historia filmu liczy sobie grubo ponad wiek. W Polsce pierwsze pokazy „żywych fotografii” za pomocą kinematografu braci Lumière odbywały się już od 1896 roku. Region kielecki nie był w tyle - w Skarżysku-Kamiennej powstało jedno z pierwszych w kraju kin z prawdziwego zdarzenia.

Liczący 40 miejsc siedzących i 10 stojących iluzjon „Kometa” mieścił się przy ówczesnej ulicy Staszica, zaś do wyświetlania filmów służył francuski aparat projekcyjny „Pathe” poruszany ręczną korbką. Było to w 1909 roku.

Zapewne Warszawa jest miastem najczęściej „występującym” w polskich filmach fabularnych, jeszcze od czasów przedwojennych. Ale i Ziemia Świętokrzyska nie ma się czego pod tym względem wstydzić. Nasze plenery od wielu lat są natchnieniem dla filmowych scenarzystów, reżyserów i aktorów. Tych ostatnich zresztą wielu z Kielecczyny pochodzi.

Dziś, przy ogromnej popularności „Ojca Mateusza”, możemy śmiało stwierdzić, że dzięki serialowi o sympatycznym księdzu nasz Sandomierz stał się miastem jeszcze bardziej znanym w kraju. I nie tylko on, zdjęcia kręcono przecież także w Kielcach, Ćmielowie, Nagłowicach, Chęcinach, Bałtowie i Wąchocku. Cieszymy się z tego, choć wiadomo, jak bardzo pomaga obecnie magia telewizji i cyfrowych nośników obrazu. Nie miał tej siły oddziaływania film

„Spotkanie w Bajce”, 1962 (kadr z filmu)

Jana Rybkowskiego „Spotkanie w Bajce” z 1962 r., którego akcja także toczy się wśród sandomierskich zabytków. Piękno miasta możemy wraz z bohaterami, Andrzejem Łapickim i młodzieńką Magdaleną Zawadzką (w swej pierwszej roli), podziwiać m.in. ze szczytu Bramy Opatowskiej. Dodatkowy regionalny akcent tego filmu to osoba samego reżysera, który pochodził z Ostrowca Świętokrzyskiego.

W 1958 roku powstały „Pigułki dla Aurelii”, znakomity wojenno-sensacyjny film, nakręcony przez Stanisława Lenartowicza w niemal „amerykańskim” stylu. W skrócie - brawurowa wyprawa po broń z Krakowa do Kielc,

z zahaczeniem o Chęciny w drodze powrotnej. Zagrały w „Pigułkach” kieleckie ulice i chęciński zamek. Do tego konspiratorom w ich dziele pomogła ładna kielecka dziewczyna, a w roli jednego z nich - „Żagielki” wystąpił kielczanin z urodzenia, Jarosław Kuszewski. Z filmem tym wiąże się anegdota - ponoć podczas zdjęć w Kielcach „zaplątał” się na planie facet wracający z targu furmanką. Na widok uzbrojonych „niemieckich żołnierzy”, wystraszony strzelił z bata i narobił nieco szkód. Nie powinno to dziwić, biorąc pod uwagę, że film kręcono zaledwie

„Pan Wołodyjowski”, 1968 (kadr z filmu)

trzydzieści lat po wojnie. A jeśli o zamku w Chęcinach jest mowa - to oczywiście „Pan Wołodyjowski” Jerzego Hoffmana. W ruinach zamku zrekonstruowano część twierdzy kamienieckiej, a na zboczach góry zamkowej kręcono w 1968 roku sceny oblężenia Kamieńca Podolskiego (jeśli gdzieś wśród filmowych dymów armatnich wystrzałów bystre oko widza dostrzeże autobus PKS na wijącej się w oddali drodze, nic to...).

Z Chęcin do Krakowa wyruszyli uczestnicy „stuletniego zakładu” - bohaterowie komedii „Tysiąc talarów” z 1959 r. (w tych rolach Barbara Kwiatkowska i Bronisław Pawlik). Zdjęcia do filmu kręcono m.in. w Podzamczu Chęcińskim, a scenariusz napisał kielczanin Edmund Niziurski. Na podstawie książki tego znanego pisarza „Księga urwisów” powstał trzy lata wcześniej przygodowy film dla młodzieży „Tajemnica dzikiego szybu”. Jego

„Tajemnica dzikiego szybu”, 1956 (kadr z filmu)

akcja toczy się w Górach Świętokrzyskich, za plenery posłużyła reżyserowi Wadimowi Berestowskiemu kopalnia na Miedziance

i okolice Chęcina, a główną rolę zagrał Damian Damięcki, pochodzący z Podszkodzia koło Ostrowca Świętokrzyskiego.

„Czarne chmury” Andrzeja Konica, do dziś bardzo popularny historyczno-przygodowo-awanturyczny serial, także ma pamiętny regionalny akcent. Filmowy klasz-

„Czarne chmury”, 1973 (kadr z filmu)

tor kamedułów, gdzie w ostatnim odcinku mnisi upijają kapitana Knothe, a wachmistrz Pilch-Pietruski uwalnia pułkownika Dowgirda-Pietraszaka to oczywiście klasztor w Rytwianach. Wymarzone miejsce dla filmowców, a dawna XVII-wieczna pustelnia zagrała tam samą siebie. W innym znanym serialu (i filmie) - „Wiedźmiń” Marka Brodzkiego, na podstawie prozy Andrzeja Sapkowskiego - wystąpiła z kolei kielecka Kadzielnia. Stolica naszego regionu pojawia się (w pewnym sensie) w komediowym serialu wszech czasów, czyli w „Wojnie domowej”. Pan Jankowski, ojciec Pawła, w jednym z odcinków przez długi czas nie może doliczyć się złotych wydanych podczas służbowej delegacji do Kielc.

Nawłóć w „Przedwiośniu” Filipa Bajona to nasza Ludynia. Co ciekawe, reżyser wybierając plenery, przypadkowo (jak sam wspominał) trafił na autentyczny dwór, który jako Nawłóć opisał Żeromski w swojej powieści (ludyńska posiadłość należała niegdyś do redaktora naczelnego „Głosu Kieleckiego”, u którego pisarz niejednokrotnie gościł). Nieco nakręcono też w Oblęgorku (to filmowy pałacyk Laury) oraz w Chrobrzu, który zagrał powieściowe Odolany. Przy adaptacjach Żeromskiego pozostając - gdzie można znaleźć bardziej wymarzone wiejskie plenery do scen „Syzyfowych prac” niż w skansenie w podkieleckiej Tokarni? Piękno dawnej świętokrzyskiej wsi można również podziwiać w „Szkicach węglem” Antoniego Bohdziewiczza. Zdjęcia do filmu na podstawie noweli Henryka Sienkiewicza kręcono w Dobrowodzie niedaleko Buska-Zdroju. Z uwagi, że było to w roku 1957, nie było jeszcze potrzeby wyruszać do skansenu, by zarejestrować na filmowej taśmie niektóre widoki wsi z powodzeniem przypominające okres rosyjskiego zaboru.

Na jesień tego roku zapowiadana jest premiera kolejnego filmu, którego akcja toczy się na ziemi świętokrzyskiej

- jest to „Księstwo” w reżyserii pińczowianina Andrzeja Barańskiego. Zdjęcia kręcono m.in. w Kielcach, Baćkowicach, Psarach, na Świętym Krzyżu, oraz w Krzyżtoporze, zaś kanwę scenariusza filmu stanowi powieść pochodzącego z Piorkowa Zbigniewa Masternaka.

O „naszych” ludziach filmu pisząc, warto przypomnieć (oprócz tych wspomnianych już wyżej) kilka nazwisk - zarówno tych bardziej znanych, jak i trochę już zapomnianych. Od dawniejszych czasów zaczynając: z Kielc pochodził (urodził się tu w 1860 r.) Edmund Gasiński, późniejszy ulubieniec stolicy i w pierwszych latach XX wieku najpopularniejszy, oprócz Antoniego Fertnera, aktor farsowy. W latach 1916-1922 zagrał w kilku filmach, do dziś zachował się z nich jedynie „Cud nad Wisłą” z 1921 r. Z kolei w Byszowie koło Klimontowa urodził się w 1858 r. Mieczysław Frenkiel, znakomity wykonawca teatralnych ról molierowskich i do tego aktor filmowy, wystąpił m.in. w roli dziedzica Czarskiego w głośnym obrazie „Na Sybir” z roku 1930 (więcej o tym wybitnym aktorze na stronie 10).

Z Kielc pochodzi oczywiście Wiesław Gołas, wśród znanych kielczan-aktorów wymienić należy Edwarda Kusztala i Violetę Arlak, przez wiele lat występujących w Teatrze im. S. Żeromskiego (nota bene na deskach tegoż teatru debiutował niegdyś Witold Pyrkosz). Z miasta nad Silnicą pochodził też znany aktor teatralny i filmowy Kazimierz Iwiński. W Starachowicach urodzili się Krystyna Janda, Bogusz Bilewski oraz Marek Bargiełowski, a w Ostrowcu Świętokrzyskim - Mirosław Baka, Krzysztof Gordon i Roland Głowacki (m.in. porucznik Roland w „Orle” L. Buczkowskiego i morderca w „Pociągu” J. Kawalerowicza). Z Podszkodzia niedaleko Ostrowca pochodzą z kolei bracia-aktorzy Maciej i Damian Damięccy.

W Przededworzu koło Chmielnika urodził się w 1936 r. Janusz Zakrzeński, jedna z ofiar katastrofy pod Smoleńskiem, ostatnio często wcielający się w postać marszałka Józefa Piłsudskiego. Ze Skarżyska-Kamiennej pochodzili drugoplanowi aktorzy Zbigniew Skowroński i Zygmunt Maławski, ten ostatni znany choćby z „Matki Joanny od Aniołów”. W Mniowie koło Kielc urodził się popularny i lubiany aktor Ryszard Kotys, w latach 50-tych występujący w kieleckim Teatrze im. S. Żeromskiego. Z Gorzyc pod Sandomierzem pochodził Janusz Bukowski, niezapomniany Wróblak z „Janosika”, a z Buska-Zdroju Marek Sikora, Ariel z „Szaleństw Majki Skowron”. Jasionna niedaleko Jędrzejowa to z kolei rodzinna miejscowość Ludwika Paka, aktora grającego role drugoplanowe, ale szczególnie zapadające w pamięć widzów (choćby „Zdzisław Dyrman, zasadniczo!” w „Misiu” Stanisława Barei).

Jak widać, Świętokrzyskie zajmuje ważne miejsce na filmowej mapie Polski. Poza wywodzącymi się stąd aktorami, reżyserami czy scenarzystami, nasz region ma zasadniczy atut: piękno przyrody i zabytków przeszłości. A takie właśnie plenery są dla filmowców na wagę złota. Czego mamy niezbita dowody.

Święto Konstytucji

Z udziałem wojewody Bożentyny Pałki-Koruby i wicewojewody Beaty Oczkowicz odbyły się w Kielcach uroczystości obchodów 220. rocznicy uchwalenia Konstytucji Trzeciego Maja. Rozpoczęła je Msza Święta w Bazylice Katedralnej.

Główną część wojewódzkich obchodów Święta Konstytucji zorganizowano przed Pomnikiem Czynu Legionowego. - *Pierwsza w Europie Ustawa Rządowa zbierała w doniosłym akcie prawnym wszystkie cechy dobrego państwa. Wskazywała kierunki i zręby nowoczesnej państwowości. Dziś także chcemy, by nasze państwo było sprawiedliwie i mądrze zarządzane, by jego autorytet i społeczny porządek gwarantowały bezpieczeństwo i szczęście obywateli, by władze, administracja i instytucje publiczne rzetelnie pracowały dla wspólnego dobra nas*

wszystkich – mówiła wojewoda.

W przemówieniu wojewoda podkreśliła znaczenie Konstytucji Trzeciego Maja. - *Ustawa zasadnicza rozpoczęła dojrzałą debatę o dobrym państwie i budowaniu wspólnoty obywatelskiej. Ta debata wiodła przez powstańcze szlaki, traktaty rozbiorowe, bitewne pola, reformy ustrojowe, publiczne spory, totalitarne systemy, ogólnonarodowe dyskusje. Dziś debata publiczna winna odpowiadać na kwestie najważniejsze dla przyszłości narodu i państwa, a polityczna scena winna być miejscem god-*

nym. Nie możemy dopuścić, aby - jak pisał prof. Jan Hartman - „puste miejsce na agorze zajęli kuglarze odgrywający demagogiczny teatrzyk niby-wartości”. Tę oczywistą prawdę rozumieli nasi przodkowie, którzy przed 220 laty wiedzieli, że tylko jednocząc się ponad podziałami mogą uratować dobro najwyższe: Polskę - stwierdziła Bożentyna Pałka-Koruba.

Podczas uroczystości ułani z Kieleckiego Ochotniczego Szwadronu Kawalerii im. 13. Pułku Ułanów Wileńskich otrzymali z rąk wojewody, honorowego szefa szwadronu, proporzec dla pierwszej w Polsce Szkoły Podchorążych Kawalerii Ochotniczej, organizowanej przy kieleckim szwadronie. - *Najważniejszy cel utworzenia naszej szkoły to zainteresowanie młodych ludzi historią, przybliżenie im zasad honorowych i moralnych oraz wartości patriotycznych harcerstwa i Wojska Polskiego, a także wpojenie nawyków związanych z dyscypliną, odwagą i kreatywnością. Naszym zamierzeniem jest wyszkolenie grupy ludzi*

przygotowanych do dorosłego życia, godnych spadkobierców podchorążych i oficerów II Rzeczypospolitej – wyjaśniał Mariusz Kowalski, szef Kieleckiego Szwadronu Kawalerii.

Obchody Święta Konstytucji uświetniły pokazy grup rekonstrukcyjnych m.in. Artylerii Pieszej Księstwa Warszawskiego, Żuawów Śmierci i Policji Państwowej okresu międzywojennego. Zakończono je złożeniem kwiatów przed pomnikiem Czwórki Legionowej oraz wojskową defiladą.

Po głównych uroczystościach wojewoda i wicewojewoda wręczyły w Wojewódzkim Domu Kultury odznaczenia państwowe grupie zasłużonych kombatanów i działaczy społecznych.

Wieści z urzędu

Inspektorat w czołówce

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach znalazł się w ścisłej czołówce służb zajmujących się ochroną środowiska w Polsce. Tak wygląda ocena działalności za 2010 rok terenowych placówek Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Rodzimy oddział ma najwyższy wskaźnik zrealizowanych kontroli, przypadających na jednego inspektora, a znaczną ich część wynikała przede wszystkim z wcześniejszej opracowanego i przyjętego planu. Natomiast pod względem liczby planowanych kontroli, przewidzianych do przeprowadzenia przez jednego inspektora w terenie (ok. 19), województwo świętokrzyskie zajęło 2. miejsce w Polsce, znacznie przewyższając średni dla wszystkich inspektoratów wskaźnik planowanych kontroli w 2010 roku (ok. 15).

Cieszy również stosunek liczby wydanych decyzji nakładających kary do liczby kontroli przeprowadzonych z pomiarami – wyniósł on bowiem w naszym województwie 64% i był najwyższy w całej Polsce, przy średniej dla wszystkich inspektoratów – 22%. – Świadczy to między innymi o oszczędnym i trafnym podejmowaniu decyzji przy typowaniu obiektów, na terenie których, w ramach kontroli, wykonywane były badania i pomiary – informuje Małgorzata Janiszewska, Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska.

Inspektorat w Kielcach ma również znaczące w skali kraju osiągnięcia w zakresie wymierzania administracyjnych kar pieniężnych. Pod względem ogólnej, łącznej wysokości kar (7,8 mln zł), nasze województwo zajęło 3. miejsce. Wyższe kary wydawano jedynie w największych województwach – mazowieckim i wielkopolskim.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach jest jednym z najmniejszych w kraju, wyniki pokazują jednak, że podejmowane w ubiegłym roku działania i decyzje były precyzyjne i niezwykle trafne. W wielu zakresach realizowanych zadań świętokrzyscy inspektorzy uzyskali znaczące osiągnięcia, które zostały uwzględnione w rocznej ocenie pracy Inspekcji Ochrony Środowiska.

Dyskutowano o nowych przepisach

O zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie rozmawiano w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim. Spotkaniu z przedstawicielami 45 organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej przewodniczyła wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny wniosła do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który zawiera kilka kluczowych zmian odnoszących się do organizacji pozarządowych. Dyskusja w urzędzie wojewódzkim dotyczyła współpracy organizacji pozarządowych z samorządami, ustawa nakłada bowiem na samorządy obowiązek opracowywania, na bazie konsultacji społecznych, programów współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi oraz daje możliwość powoływa-

nia rad pożytku publicznego. - Celem dzisiejszych obrad jest uświadomienie Państwu, jak istotną siłą jesteście w kreowaniu tego, co nazywamy zaspokajaniem potrzeb społecznych. Naszym zadaniem jest zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w rozmowach z samorządami stworzenie w ten sposób efektywnej współpracy - powiedziała wojewoda.

Ustalono, że szczególną rolę powinny w tej współpracy pełnić stowarzyszenia i organizacje, które mają pełne prawo kierowania pod adresem samorządów postulatów aktywnego działania. Wojewoda zwróciła uwagę na konieczność rozwoju ekonomii społecznej oraz potrzebę budowania społeczeństwa obywatelskiego.

W trakcie spotkania rozmawiano również o innych możliwościach współpracy organizacji pozarządowych z samorządami, np. powstawaniu spółdzielni socjalnych, które dają możliwości tworzenia mieszkań chronionych, żłobków czy przedszkoli. Zachęcano też organizacje pozarządowe do korzystania z programów rządowych dotyczących m.in. oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, wspierania jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, finansowego wspierania samorządów w budowaniu lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz udziału w programie rozwoju instytucji opieki nad dzieckiem „Maluch”.

Nocna akcja strażników

Ryby o łącznej wadze blisko 40 kilogramów, złapane w sieć kłusowników na zalewie w Chańczy, uwolnili funkcjonariusze Państwowej Straży Rybackiej w Kielcach.

Akcję na liczącym 250 hektarów powierzchni zbiorniku wodnym przeprowadzono wspólnie z członkami społecznej straży rybackiej z terenu powiatu kieleckiego. Znaleziona sieć miała 30 metrów długości i 3 metry szerokości, znajdowała się pod wodą w pobliżu miejsca, gdzie ryby odbywają tarło. Jak wyjaśnia Artur Pierzak, komendant wojewódzki Państwowej Straży Rybackiej, zalew w Chańczy jest, oprócz Słopca i Borkowa, najczęściej odwiedzany przez kłusowników. Uwolnione przez strażników ryby zostały wypuszczone do wody.

Konsultacje społeczne

Wojewoda Świętokrzyski zaprasza do udziału w publicznej debacie o przyszłości transportu w Polsce.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, rozpoczęły się konsultacje społeczne dokumentów: Strategia Rozwoju Transportu do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) oraz Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Transportu.

Projekty dokumentów są dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury - www.mi.gov.pl w zakładce „Ogłoszenia” oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, a także w wersji drukowanej: w siedzibie Ministerstwa - Główna Biblioteka Komunikacyjna, ul. Chałubińskiego 4/6 Warszawa.

Unijne święto

Europejskie uroczystości

Przemarsz kieleckim deptakiem oraz happening na placu Artystów - tak wyglądały obchody Dnia Europy zorganizowane przez wojewodę Bożentynę Pałkę-Korubę oraz prezydenta

Kielc Wojciecha Lubawskiego.

Dzień 9 maja jest oficjalnym świętem Unii Europejskiej. Został ustanowiony w rocznicę przedstawienia planu utworzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali przez Roberta Schumana 9 maja 1950 r.

Kieleckie uroczystości rozpoczęły się zbiórką przed pomnikiem Henryka Sienkiewicza. Następnie wszyscy uczestnicy wzięli udział w Paradzie Schumanna ulicą Sienkiewicza i zgromadzili się na Placu Artystów. Na miejscu śpiewano piosenki oraz przeprowadzono liczne konkursy z wiedzy o Unii Europejskiej, a hymn UE uroczysto wykonali uczniowie Państwowej Szkoły Muzycznej w Kielcach.

Obchody, w których udział wzięli: wojewoda, wicewojewoda Beata Oczkiewicz oraz prezydent Wojciech Lubawski i wicemarszałek Grzegorz Świercz, wsparło Świętokrzyskie Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej oraz Główny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich. W trakcie imprezy można było poszerzyć wiedzę na temat Prezydencji RP w Radzie UE oraz zasięgnąć informacji o możliwościach pozyskania środków europejskich na założenie działalności gospodarczej.

Już w lipcu Polska obejmie prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Z tej okazji wojewoda wraz z Różą Thun - posłem do Parlamentu Europejskiego oraz Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej działającym w ramach Świętokrzyskiego Centrum Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej ogłaszają konkurs „Świętokrzyskie Zaczaruje Europę”, który ma na celu zachęcenie mieszkańców naszego regionu do zainteresowania się tematyką unijną oraz prezydencją, a jednocześnie być szansą na ciekawą prezentację województwa i zaproszeniem gości do odwiedzenia Świętokrzyskiego.

W ramach konkursu organizowane są dwa przedsięwzięcia. Przedmiotem pierwszego z nich jest przygotowanie fotografii, poprzez którą autorzy zaproszą do odwiedzenia województwa świętokrzyskiego. Drugi natomiast dotyczy przygotowania jednego spotu radiowego lub jednego spotu telewizyjnego, w których autorzy w ciekawy sposób zaproszą do naszego regionu. Pełny regulamin konkursu znajduje się na stronie internetowej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego www.kielce.uw.gov.pl, w zakładce dotyczącej prezydencji.

Chronią przed cyberprzemocą

„Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” to tytuł kampanii zainaugurowanej podczas konferencji w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim. Patronat honorowy nad przedsięwzięciem objął wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba.

Akcję skierowaną do uczniów i nauczycieli szkół województwa świętokrzyskiego rozpoczęto konferencją „Rola dyrektora szkoły w obliczu zagrożeń związanych z nowoczesnymi technologiami”. W spotkaniu uczestniczyła wojewoda, wicemarszałek Grzegorz Świercz oraz Świętokrzyski Komendant Wojewódzki Policji Mirosław Schossler. W trakcie konferencji rozmawiano na temat prawnej ochrony uczniów i nauczycieli przed cyberprzemocą, systemach reagowania na ujawnienie cyberprzemocy w szkole, prawie autorskim w szkolnych opracowaniach i prezentacjach tworzonych z wykorzystaniem Internetu oraz zadaniach dyrektora w zakresie zapewnienia bezpiecznej szkolnej infrastruktury informatycznej.

Organizatorzy konferencji zwracali uwagę na fakt, że rozwój nowoczesnych technologii w komunikacji społecznej, obok ogromnych korzyści niesie za sobą również mnóstwo zagrożeń. - Czuwanie nad bezpieczeństwem młodych ludzi korzystających z Internetu powinno być prowadzone uważniej. Za uświadamianiem i wiedzą powinny iść konkretne działania i konkretna nauka. Projekt, który inaugurujemy jest zintegrowanym systemem działań dla młodzieży oraz dla osób, które tę młodzież wychowują - mówiła wojewoda.

Idea kampanii zrodziła się w celu zapewnienia uczniom bezpiecznego korzystania z sieci. Projekt pod nazwą „Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze” ma na celu kształtowanie pozytywnych społecznie postaw pozwalających na bezpieczne korzystanie z Internetu oraz właściwego zachowania się w obliczu nowych zagrożeń. W ramach akcji przewidziane są działania promocyjne i edukacyjne w szkołach w całym regionie, utworzenie serwisu informacyjnego projektu oraz konkurs dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa świętokrzyskiego. Akcja potrwa do listopada br.

Organizatorami kampanii są: Biuro Społeczeństwa Informacyjnego Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach, Kuratorium Oświaty, Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach, Świętokrzyskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz starostwa powiatowe w regionie. Partnerami akcji zostali: Allegro, Microsoft, Symantec, Fundacja Dzieci Niczyje, Kolporter.

Świętokrzyskie Dni Profilaktyki

„Dziecko w rodzinie - nadzieje i zagrożenia” - pod takim hasłem przebiegają, organizowane przez wojewodę Bożentynę Pałkę-Korubę, IX Świętokrzyskie Dni Profilaktyki.

Tegoroczna akcja jest bogata w działania profilaktyczne, między innymi jednodniowe dyżury policjantów, kuratorów sądowych i pracowników ośrodków pomocy społecznej, konkursy tematyczne czy edukacja promująca bezpieczeństwo na drogach. Osobne miejsce zajmą przedsięwzięcia w placówkach oświatowych województwa świętokrzyskiego pod kątem bezpiecznego korzystania z Internetu przez dzieci i młodzież. W tym przypadku zadania Świętokrzyskich Dni Profilaktyki odbywały się będą w ramach programu „Szybuj bezpiecznie w internetowej chmurze”.

W maju i czerwcu, wspólnie z: ZHP, Kuratorium Oświaty, „Echem Dnia”, Świętokrzyskim Związkiem Piłki Nożnej i Komendą Wojewódzką Policji w Kielcach realizowany będzie konkurs „Bezpieczne Stadiony - Przyjazny Kibic”. Przedsięwzięcie, któremu patronuje Wojewoda Świętokrzyski, ma na celu ocenę szkolnych grup uczniowskich kibiców sportowych i wyłonienia tych najbardziej aktywnych i pomysłowych.

Ważnym elementem IX Świętokrzyskich Dni Profilaktyki będzie międzynarodowa konferencja pod hasłem „Dziecko w rodzinie - nadzieje i zagrożenia”, która odbędzie się 16 maja w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódz-

kim. Spotkanie podzielone będzie na trzy sekcje tematyczne. I tak sekcja I poświęcona będzie perspektywie tożsamości osobowej, kulturowej i społecznej współczesnego dziecka, druga - dziecko nadzieją rodziny i społeczeństwa oraz trzecia dotycząca zagrożeń dla dziecka w rodzinie i społeczeństwie. Dodatkowo zaprezentowane zostaną w holu „Okrągłaka” plakaty poświęcone tematyce

konferencji.

Ciekawie również zapowiada się IX edycja wojewódzkiego konkursu pod hasłem „Pomóżmy dzieciom spędzić szczęśliwie wakacje”. Organizatorem przedsięwzięcia są: Wojewódzka Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, Państwowa Inspekcja Pracy, Oddział Regionalny KRUS, a także Kuratorium Oświaty. Konkurs kierowany jest do lokalnych społeczności i ma na celu organizację najbardziej atrakcyjnej formy spędzania wolnego czasu dla dzieci pozostawionych bez opieki w czasie letnich prac polowych.

IX Świętokrzyskie Dni Profilaktyki obejmują swoim zasięgiem wszystkie powiaty województwa świętokrzyskiego. Szczegółowe informacje dotyczące akcji znajdują się na stronie internetowej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego. Przez cały miesiąc poradami mieszkańców regionu służyć będą pracownicy Ośrodków Pomocy Rodzinie oraz innych placówek pomocy społecznej.

Finał konkursu plastycznego

Nagrody laureatom wojewódzkiego finału ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Powódź, pożar, dzień czy nocą - straż przychodzi ci z pomocą” wręczyła w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba.

Uczestnicy konkursu podzieleni byli na następujące kategorie: grupa I młodszą 6-8 lat - szkoła podstawowa, grupa II średnia 9-12 lat - szkoła podstawowa, grupa III starsza 13-16 lat

- gimnazjum oraz grupa IV uczniowie niepełnosprawni. W pierwszej grupie zwyciężyła Oliwia Pełka ze Szkoły Podstawowej w Rakowie, w drugiej Faustyna Kaliszewska z Zespołu Szkół im. Jana Pawła II w Łopusznie, w trzeciej Aleksandra Szemberg z Gimnazjum Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Radoszycach, natomiast zwyciężcą czwartej grupy została Ewelina Wojnowska z Gimnazjum nr 21 dla Słabosłyszących i Niesłyszących w Kielcach.

Głównym celem tegorocznego konkursu było uświa-

domienie dzieciom i młodzieży różnorodności działań zawodu strażaka podczas pełnienia służby. Istotne było pokazanie znaczenia jego pracy dla zapewnienia bezpieczeństwa każdemu człowiekowi. Jak co roku, konkurs poszerza wiedzę na temat działalności służb ratowniczych oraz popularyzuje zasady bezpiecznego zachowania w sytuacjach klęsk żywiołowych, nieszczęśliwych zdarzeń, pożarów i wypadków.

W województwie świętokrzyskim konkurs rozgrywany był na szczeblu szkolnym, gminnym i wojewódzkim.

W konkursie uczestniczyło 2863 uczniów z 411 szkół w regionie. Łącznie do udziału w konkursie zgłoszono 781 prac z 79 gmin, komisja wybrała 20 najlepszych, które zostaną przesłane do Centralnej Komisji Konkursowej w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Posiedzenie Centralnej Komisji odbędzie się w połowie czerwca 2011 roku.

Ludzie naszego regionu

Mieczysław Frenkiel

Nieco dziś zapomniany, a niegdyś niezwykle popularny aktor teatralny, wybitny odtwórca ról molierowskich i fredrowskich, urodził się 15 lipca 1858 roku w Byszowie niedaleko Klimontowa. Szkołę średnią ukończył w Sandomierzu, a w Zawichoście odbywał praktykę aptekarską. Od najmłodszych lat fascynował go jednak teatr.

Po wyjeździe do stolicy studiował farmację, jednakże studia te, rozpoczęte wbrew wrodzonym skłonnościom, nie trwały długo. W 1878 r. zapisał się do Szkoły Dramatycznej Emila Derynga. Rola w szkolnej inscenizacji „Zemsty” zaowocowała kontraktem z Teatrem Krakowskim, gdzie pracował do 1885 r. Występował później w Teatrze Lwowskim im. hr. Skarbka, zyskując niemałe uznanie tamtejszej widowni. Mieczysław Frenkiel marzył jednakże o powrocie do Warszawy i występach, wraz z największymi ówczesnymi aktorami, na deskach Teatru Rozmaitości. Marzenie to spełniło się w 1889 r. Po pierwszych trudnościach, z czasem zdobył uznanie krytyki i miłość publiczności. Zajął przodujące miejsce na warszawskiej scenie i służył jej przez ponad 40 lat, aż do śmierci. Należał do grona najwybitniejszych i najbardziej cenionych aktorów komediowych, występował często jako monologista i recytator („Śmierć Podbięty”, „Stary kapral” Berangera). Był niemal oblegany przez autorów zabiegających o przyjęcie roli w ich sztukach.

Poza pracą w teatrze Mieczysław Frenkiel był czynnym artystą estradowym, rozchwytywanym przez organizatorów imprez. Jego talent aktorski był ściśle zespolony z warunkami fizycznymi, rozległa skala tegoż talentu obejmowała zarówno wszystkie stopnie komizmu, jak i tony liryczne, a nawet głęboko dramatyczne. Do historii teatru weszły jego wyśmienite kreacje Cyrana de Bergerac, wiarusa Flambeau w „Orlątku” Rostanda czy Podczaszyca w „Hrabinie” Moniuszki. Frenkiel był pierwszym w dziejach polskiego teatru aktorem, który miał w swoim repertuarze tak wiele ról Moliera (sześć) oraz Fredry (aż osiemnaście). Był ceniony także jako pedagog - wykładał w warszawskich szkołach dramatycznych oraz na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie nauczał dykcji i wymowy.

Mieczysław Frenkiel grał również role filmowe. Zapewne przyćmiłby swym talentem wielu znanych aktorów tego okresu, gdyby polskie kino mogło rozkwitnąć kilka lat wcześniej. Wystąpił w sześciu filmach, w większości jeszcze z okresu kina niemego. Najbardziej znacząca była rola Boryny w ekranizacji „Chłopów” z 1922 r. Zagrał też m.in. w „Skrzydlatym zwycięzcy”, „Iwonce”, „Ułani, ułani, chłopcy malowani” czy „Na Sybir” (tylko te dwa ostatnie filmy zachowały się do dziś). Wielki aktor trzykrotnie obchodził jubileusze swej pracy scenicznej: 25-lecia, 35-lecia oraz 50-lecia. Po tym ostatnim przeszedł na emeryturę, choć występował sporadycznie do 1932 r. Zmarł w Warszawie 19 kwietnia 1935 roku.

Poznaj świętokrzyskie zakątki

Bejsce

Nadnidzicka miejscowość szczyli się tysiącletnimi dziejami, gdyż rycerski gródek z kaplicą lub kościołem istniał tu przypuszczalnie już w X stuleciu. „Starożytna nazwa tej wioski brzmi Bescze, w 1325 r. Bzetz, zaś u Długosza Bescze” - pisał ks. Jan Wiśniewski. Badacze wskazują

na dwa źródła pochodzenia tej nazwy: od imienia Benedykta (i jego dóbr „biechskich”) lub od bzu (bez - beżce - bejsce).

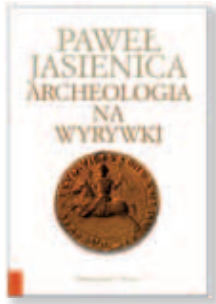
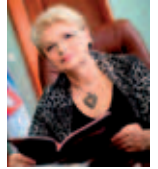
Źródłowa wzmianka o dziesięcinie dla kościoła bejskiego pojawia się w dokumencie z roku 1063 wydanym przez biskupa krakowskiego Lamberta - stąd można wnioskować o fundacji pierwotnej świątyni. W 1190 roku został prawdopodobnie konsekrowany przez biskupa Pełkę kolejny kościół, zaś fundację obecnego kościoła, 150 lat później, przypisuje się Ostaszowi z możnego rodu Firlejów.

Kościół p.w. św. Mikołaja został w następnych wiekach został rozbudowany oraz poszerzony, dziś jego najstarsza część to prezbiterium z zakrystią, nakryte krzyżowo-żebrowymi sklepieniami z rzeźbionymi zwornikami. W prezbiterium odkryto fragmenty gotyckiej polichromii pochodzącej z około 1400 r., które przedstawiają sceny biblijne i alegoryczne malowidła. Do świątyni dobudowano późnorenesansową kaplicę p.w. Najświętszej Marii Panny (zwaną też Kaplicą Firlejowską), konsekrowaną w 1600 r. oraz barokową kaplicę św. Anny z połowy XVII w. Pierwsza z nich, niemal tak okazała jak wawelska Kaplica Zygmuntowska (na której się nota bene wzorowano), zaliczana jest do grona najpiękniejszych tego typu budowli renesansowych w kraju. Jest to kaplica grobowa wojewody krakowskiego Mikołaja Firleja, jednej z najbardziej wpływowych postaci ówczesnej Rzeczypospolitej, i jego żony Elżbiety z Ligezów. Okazały nagrobek fundatora, wykonany z pińczowskiego kamienia, jest bogato zdobiony.

W Kaplicy Firlejowskiej znajduje się urna z sercem Marcina Badeniego, posła na Sejm Czteroletni i ministra sprawiedliwości w rządzie Królestwa Polskiego. Niedaleko kościoła wznosił on w 1802 roku klasycystyczny pałac według projektu Jakuba Kubickiego, ucznia Domenico Merliniego. Tenże architekt wybudował w stolicy Pałac Belwederski, dla którego wzorcem była właśnie budowla w Bejskach. Nasz „belweder” jest, niestety, nieco mniejszy od tego warszawskiego. „Praca nadaje spoczynek” - tej treści napis kazał wykuć Badeni przy wejściowym portyku bejskiego pałacu, gdyż służył mu on przede wszystkim do wypoczynku. Piętrowy gmach zbudowany jest na planie prostokąta. Układ wnętrza pałacu jest trójdzielny, jego środkową część zajmują: portyk, holl i kolisty salon wysoki na dwie kondygnacje. Pałac otaczają pozostałości parku krajobrazowego z drugiej połowy XIX stulecia.

Warto przeczytać

Paweł Jasienica. Archeologia na wyrywki

*A mizernych trzysta lat temu
region Klerykowa tudzież
Przyglów zdecydowanie
górował nad Śląskiem.*

To wyjątkowa dla twórczości Jasienicy książka wydana tylko raz w 1956 r. i powtórzona dopiero w 2009. Stanowi zbiór reportaży z „budowy” trochę w manierze ówczesnych lat budów socjalistycznych. Reszta pozostaje z rozpoznawalną marką Jasienicy.

„Archeologia na wyrywki” to zbiorek relacjonujący udział autora w wykopaliskach w różnych miejscach Polski prowadzonych w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku. Odkrycia dotyczą prapoczątków państwa polskiego, prapoczątków kapitalistycznej gospodarki, czyli naszych pradziejów pisanych historią zachowanych w ziemi budowli, przedmiotów. Nie zawodzi barwny język Jasienicy. W każdym stanowisku, opisanym przedmiocie wywodzi dawnych Polaków dzieje. Słychać nurt życia ludności zamieszkującej pradawny Biskupin, Gdańsk, ziemię kurpiowską czy Śląsk. Rozlegają się pokrzykiwania w dzielnicy rzemieślniczej

Gdańska, słychać skrzyp zamykanych w Biskupinie wrót strzegących dostępu do osady.

Wśród tych reportaży jeden szczególnie bliski naszemu sercu - Staropolski Okręg Przemysłowy. Jasienica pokazuje wspaniałą przeszłość tych ziem w tworzeniu podstaw rozwiniętego przemysłu. Wdzięcznie wspomina hutę Białogon z wówczas jeszcze czynnymi tokarkami z tamtych pierwszych lat huty. Mają rację ci, co podkreślają przemysłowe i kulturotwórcze znaczenie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, który - jak podkreśla autor - „...przodował poziomem swego uprzemysłowienia zdecydowanie górując nad Śląskiem”. Co więc się takiego wydarzyło, że nie góruje dalej?

Odsyłam do tej unikalnej pozycji. Unikalna jest poprzez jednorazowy do 2009 r. akt wydawniczy oraz unikalną formułę „archeologiczną” reportaży. Nie zmienia się tylko niezwykła dla pisarstwa Jasienicy wyobraźnia i niezwykły talent obecny w każdym opisywanym detalu. I obecność tradycji przemysłowych okręgu kieleckiego. Do dumy i zadumy.

Bożentyna Pałka-Koruba
Wojewoda Świętokrzyski

Warto posłuchać

(Na)grali koncertowo

Maj - miesiąc matur, miesiąc spacerów przy letnich już niemalże temperaturach, miesiąc juvenaliowych koncertów. Mam nadzieję, że w odpowiedni nastrój wprowadzi Was płyta, którą polecam zdecydowanie wszystkim, niezależnie od wieku.

Duetu Jan Borysewicz (gitara elektryczna) + Janusz Panasewicz (wokół) prawdopodobnie nikomu specjalnie przedstawiać nie trzeba. Panowie z powodzeniem istnieją na polskim rynku muzycznym już od niemal 30 lat, stanowiąc trzon zespołu Lady Pank, i nic nie wskazuje na to, jakoby mieli zamiar przejść już na emeryturę - ponoć pod koniec tego miesiąca wychodzi ich najnowsza płyta zatytułowana „Maraton”. Zanim to jednak nastąpi, proponuję posłuchać kawałków stworzonych jeszcze w ubiegłym stuleciu, w wersji zarejestrowanej podczas koncertu w 1999 roku i wydanej na krążku pt. „Koncertowa”.

Abstrahując od tekstów, których treść wciąż jeszcze można odnieść do otaczającej nas rzeczywistości (choć pierwotnie stanowiły kąśliwy komentarz do realiów życia w Polsce Ludowej), należy zupełnie uczciwie stwierdzić, że muzyka powala na kolana. Stare, dobre, rock'n'rollowe kawałki, których w czasach licealnych i studenckich słuchaliśmy ze znajomymi jeszcze z czarnych płyt winylowych, uzupełnione zostały elektronicznymi, żywymi samplami. Zabieg ten

sprawił, że „Zamki na piasku”, „Kryzysowa narzeczona” czy też „Mniej niż zero” zyskały zupełnie nowe, znacznie bardziej nowoczesne brzmienie. To niewątpliwie przekłada się na ilość młodych ludzi, którzy - jak słysząc na płycie - chętnie i licznie przychodzą na koncerty Lady Pank, aby wraz z Panasewiczem wyśpiewywać kolejne teksty. I dobrze! Bo ciężko dziś o tak dobre, polskie kompozycje, którym daleko do powszechnie odtwarzanej obecnie z playbacku popowo-dance'owej papki. Długie, lecz porywające solówki zagrane w „Marchewkowym polu” i „Zawsze tam, gdzie ty” udowadniają po pierwsze, że Borysewicz jest jednym z niekwestionowanych polskich mistrzów gitary elektrycznej, a po drugie, że istnieją jeszcze w naszym kraju zespoły, które spokojnie mogą się równać sławom takim, jak The Rolling Stones.

Niezależnie od tego, co sądzimy o muzykach Lady Pank jako ludziach (wywoływane co jakiś czas głośne skandale niewątpliwie nie przysparzają im fanów), warto docenić to, co tworzą. Warto wrzucić „Koncertową” w dostępny nam odtwarzacz, nałożyć słuchawki na uszy, podkręcić dźwięk, zamknąć oczy i stanąć pośród tysięcy osób głośno skandujących „Lady Pank! Lady Pank! Lady Pank!...”.

Beata Oczkowicz
Wicewojewoda Świętokrzyski

Co, gdzie, kiedy?

Happening „Kochaj życie”

26 maja, czwartek, godz. 15

Miejsce: Plac Artystów w Kielcach

Informacje: www.uw.kielce.gov.pl

Podczas imprezy, która będzie inauguracją kampanii wojewody Bożentyny Pałki-Koruby i wicemarszałka Grzegorza Świercza „Kochaj życie”, wszyscy uczestnicy otrzymają kompleksowe informacje na temat profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy, będą mogli poddać się podstawowym badaniom oraz wziąć udział w licznych konkursach poświęconych tej tematyce. Kobiety będą mogły też nauczyć się, jak badać swoje piersi. Osobne miejsce zajmie wystawa odlewów gipsowych piersi kobiet ze Świętokrzyskiego Klubu „Amazonki”.

„Somnambuliki” – otwarcie wystawy

26 maja, czwartek, godz. 18

Miejsce: Plac Artystów w Kielcach

Informacje: www.wielkitest.pl

Fotograficzno-literacka wizja śródmieścia Kielc prezentowana przez Bartosza Śmietańskiego i Mateusza Wolskiego. Cykl dwunastu „Somnambulików” wprowadza odbiorcę w świat marzeń sennych ukrytych w zakamarkach miasta. Ekspozycja jest pierwszym wspólnym projektem obu artystów. Wystawa, którą będzie można oglądać do 5 czerwca, jest wydarzeniem towarzyszącym drugiej edycji Wielkiego Testu Wiedzy o Kielcach.

„Z sercem dla serca” - Głośne czytanie nocą

30 maja, poniedziałek

Miejsce: Antykwariat Naukowy im. Andrzeja Metzgera, ul.

Sienkiewicza 13, Kielce

Informacje: www.uw.kielce.gov.pl

Wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba zaprasza wszystkich na „Głośne czytanie nocą”. Tym razem teksty między innymi Adama Asnyka czy Kabaretu Starszych Panów czytać będą ambasadorzy kampanii wojewody „Z sercem dla serca”: Bertus Servaas, Marianna Janion, Beata Wożakowska-Kapłon, Grzegorz Romański, Grażyna Jarosz, Zofia Wilczyńska, Grzegorz Świercz, Jarosław Kusto, Andrzej Kazanowski czy Małgorzata Oracz.

Wielki Test Wiedzy o Kielcach

4 czerwca, sobota, godz. 16

Miejsce: Kieleckie Centrum Kultury, Pl. Moniuszki 2b

Informacje: 41 344 40 32, www.wielkitest.pl

To druga edycja konkursu, w której sprawdzona zostanie wiedza Kielczan na temat swojego miasta. Do testu jednak będzie mogła się zgłosić każda chętna osoba, bez względu na miejsce zamieszkania. Uczestnicy mogą rejestrować się przez formularz umieszczony w dziale „Pobierz” na stronie www.wielkitest.pl oraz w dniu testu od godziny 12 przy specjalnie uruchomionych stanowiskach w foyer Kieleckiego Centrum Kultury. Do rejestracji niezbędny jest dokument potwierdzający tożsamość, a w przypadku osób niepełnoletnich pisemna zgoda rodzica lub opiekuna

przepisy z sercem

Prezentujemy zdrowe przepisy kulinarne przygotowane w ramach kampanii wojewody „Z sercem dla serca”.

Papryka faszerowana pieczona

Składniki:

4 czerwone papryki, 1 szklanka ugotowanego na sypko ryżu (np. jaśminowego) lub kaszki kuskus, 0,5 kg mielonego mięsa: cielęcina, ewentualnie indyk, 1 pęczek natki pietruszki, 1 jajko, 1 cebula (mała) posiekana w kostkę, 2 łyżki oleju, pieprz biały, czarny, odrobina czerwonej mielonej papryki, 1/2 łyżeczki tymianku, sól (odrobina), do 1/2 łyżeczki vegety.

Sposób przygotowania:

1. Z papryk delikatnie odciąć czubki po stronie ogonka, usunąć gniazda nasienne, środki wypełnić farszem.

2. Papryki ustawić w naczyniu żaroodpornym, podlać odrobiną wody (lub bulionu z 1/4 kostki rosolowej) i piec pod przykryciem do 1 godziny.

3. Farsz: mielone mięso wymieszać z cebulką, pokrojoną natką pietruszki, roztrzępanym, jajkiem, ryżem (ew. kaszką) i przyprawami. Delikatnie przesmażyć na 2 łyżkach oleju. Nadziać papryki. Do tej cieplej przekąski najlepsza jest grzanka z chleba tostowego zapieczona z ostrym serem żółtym, kieliszek czerwonego wina i miłe towarzystwo.

Grzegorz Świercz,

Wicemarszałek Województwa Świętokrzyskiego

Szynka pieczona z dzika

Sposób przygotowania:

1. Szynkę z dzika, najlepiej młodego (do 2 lat), po zbadaniu u weterynarza w kierunku włośnicy dokładnie oczyścić z nabłonków oraz szczeciny. Mięso oczyścić z resztek farby oraz nadmiernej ilości tłuszczu.

2. Marynatą do mięsa wieprzowego oprószyć szynkę z kością, posmarować olejem jadalnym, odłożyć na 24 godziny do lodówki. Następnie obsmażyć z dwóch stron na mocno rozgrzanym tłuszczu, zmiażdżony czosnek rozłożyć na całą powierzchnię szynki, dodać ziele angielskie, niewielką ilość słodkiej papryki, liść laurowy, sól czosnkową oraz pieprz do smaku. Aby szynka nie była sucha, można grubą igłą obstrzykiwać roztopionym masłem lub naszpikować cienkimi warstwami słoniny.

3. Całość zapakować w foliowy rękaw, zawiązać na końcach, włożyć do żeliwnego naczynia, podlać wodą i przykryć. W zależności od wielkości szynki, piec w piekarniku o temp. 200°C od 2 do 3 godzin. Miękość szynki sprawdzić nakłuwając ją widelcem. Jeść na gorąco z pieczywem lub ziemniakami z dodatkiem żurawiny, borówek, chrzanu, ketchupu albo ogórka.

Jan Gierada,

dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego w Kielcach

Salatka francuska z wędzonym łososiem

Składniki:

główka sałaty - 1/2 szt., wędzony łosoś - 15 dag, pomarańcza - 1/2 szt., kapary - 2 łyżki, sos sałatkowy koperkowo-ziołowy, sok z 1 cytryny, kilka liści rukoli.

Sposób przygotowania:

Umyj sałatę i porwij na kawałki. Pokrój wędzonego łososa w dość grubą kostkę, obierz pomarańczę ze skórki, usuń białą błonkę, pokrój w dużą kostkę. Wymieszaj pokrojone składniki, dodaj do nich kapary i rukolę. Skrop całość sokiem z cytryny. Przygotuj sos sałatkowy francuski według opisu na opakowaniu i polej nim sałatkę.

Bertus Servaas

Prezes Zarządu Vive Textile Recycling Sp. z o.o.

Prezes Zarządu Klubu Sportowego Vive Targi Kielce